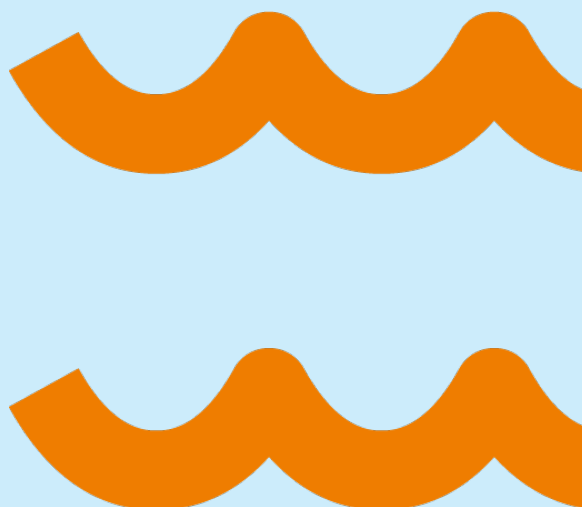

Lagstiftning

Bilaga 2

Plan för skyfall och höga flöden

Det finns inte en myndighet eller en lagstiftning som ansvarar för översvämningar, utan den är uppdelad i olika nivåer och i olika lagrum. Styrande dokument för översvämningshantering innehåller riktlinjer och regler som myndigheter och organisationer använder för att förebygga och hantera översvämningar.

Här är några av de centrala dokumenten:

Översvämningsdirektivet

För att motverka översvämningar antog EU under 2007 Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/60/EG av den 23 oktober 2007 om bedömning och hantering av översvämningsrisker (översvämningsdirektivet). Avsikten är att medlemsländerna ska arbeta för att minska de negativa konsekvenserna av översvämningar och på så sätt värna om människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet.

I Sverige genomförs översvämningsdirektivet genom *förordningen om översvämningsrisker (SFS 2009:956)* och *MSBFS 2013:1 föreskrifter om riskhanteringsplaner*. MSB är ansvarig myndighet och genomför arbetet i nära samarbete med länsstyrelserna. Arbetet genomförs i tre steg där det första handlar om att göra landsomfattande bedömning av översvämningsrisker och identifikation av geografiska områden med betydande översvämningsrisk.

Vattendirektivet (2000/60/EG)

Detta EU-direktiv syftar till att säkerställa hållbar förvaltning av vattenresurser. Länder måste bedöma risker för översvämningar och utveckla planer för att minimera dem.

Miljöbalken (1998:808)

Genom MB ska, bland annat, kommunen verka för hållbar utveckling där en hälsosam och god miljö säkras för nuvarande och kommande generationer.

Plan och bygglagen (PBL 2010:900)

Reglerar den kommunala fysiska planeringen. Hänsyn vid planering ska tas till översvämningsrisker samt risker för människors hälsa och säkerhet (2 Kap. 5§). Det är dock inte preciserat vilken risk som är acceptabel.

Av PBL 3 kap. 5§ framgår att kommunen i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Jordabalken (1970:994)

Jordabalken handlar bland annat om rättsförhållanden mellan grannar vid nyttjande av fast egendom. I 3:e kapitlet framgår att var och en vid nyttjande av fastighet ska ta skälig hänsyn till omgivningen. När det gäller dagvatten/ytvatten får inte fastighetsägare, eller nyttjanderätts-

havare, aktivt leda vatten från sin fastighet eller sitt skötselområde in på annans fastighet som är till skada för denne utifrån den allmänna hänsynsregeln ovan. Den allmänna hänsynsregeln innebär dock inte att fastighetsägare är skyldiga att ta hand om naturligt ytvattenflöde då utgångspunkten är att fastighetsägare är skyldig att tåla sådant naturligt vattenflöde från högre beläget markområde. Fastighetsägare eller nyttjanderättshavare kan emellertid hållas ansvarig för annat vatten än vad som bedöms vara ett naturligt vattenflöde varför fastighetsägare inte utan risk för ansvar kan låta avvattna sitt tak med en ledning som mynnar i gränsen till grannen. Väghållare/gatuhållare kan utifrån detta inte heller utan ansvar låta vatten som samlas in från den hårdgjorda gatan, transporteras vidare genom vägdiken, för att sedan genom aktiv åtgärd ledas in på grannfastigheter.

Väglagen

Enligt väglagen ska den som är väghållare ta hänsyn till bland annat miljöskydd och naturvård och har därigenom ett ansvar för det dagvatten som rinner av från vägområdet. I väglagen framgår att "Inom ett vägområde får inte utan väghållningsmyndighetens tillstånd vidtas åtgärder som kan inverka menligt på trafiksäkerheten eller vara till olägenhet för vägens bestånd, drift eller brukande." Det innebär att det inte finns någon rätt att leda dagvatten från en fastighet ut mot en väg om det kan innebära skada eller vara till olägenhet.

Lagen om skydd mot olyckor (LSO 2003:778)

Anger att kommunen har ansvar för att vidta förebyggande åtgärder mot olyckor för att skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljön (3 Kap. 1§).

Lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid (2006:544)

Anger att kommuner och landsting ska analysera och sammanställa hur extraordinära händelser kan påverka deras verksamhet i en risk- och sårbarhetsanalys (2Kap. 1§).

Lagen omfattar väderrelaterade händelser av betydande omfattning såsom större översvämningar, ras eller skogsbränder, där förebyggande och förberedande arbete mot samhällsstörningar till följd av extremväder och naturolyckor.

Lagen om allmänna vattentjänster (LAV 2006:412)

Anger att kommunen har ansvar för att tillgodose behovet avlopp. I begreppet avlopp inkluderas bortledande av dagvatten, dränvatten och spillvatten från ett område med samlad bebyggelse (6§). Utifrån LAV ska bland annat säkerställas hur vatten- och avloppsanläggningar påverkas vid skyfall, det vill säga hur översvämningssäker den bebyggda miljön är eller vilka åtgärder som krävs för anpassning till ett förändrat klimat. Det är dock inte preciserat i lagen vilka gränser som gäller, mer än att den allmänna va-anläggningen ska uppfylla skäligt anspråk på säkerhet.

Svenska myndigheters riktlinjer SMHI och MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap)

Ger ut riktlinjer och rekommendationer om riskhantering och klimatanpassning i relation till översvämningar. SMHI utfärdar även varningar baserat på hydrologiska prognoser.

MSB vägledningar för översvämningsriskhantering inkluderar stöd till kommuner för hur de ska utforma sina riskhanteringsplaner och skyddsåtgärder.

Klimatanpassningsutredningen "Vem bär ansvaret?" – SOU 2017:42

Föreslår ett något utökat ansvar för kommunerna. Utredningen önskar att det införs ett uttryckligt krav mot kommunerna om att i översiktsplanen ange en analys och strategi om riskerna för översvämning, ras, skred och erosion för bebyggelse. Det påpekas också nödvändigheten i att det införs någon form av begränsning för bygglov på riskfylld mark och att en utredning om lagstiftningen kring detaljplaner genomförs.